

Algoritma ve Programlama

Döngüler (Loops)

DR. ÖĞR. ÜYESİ ERDAL ÖZBAY
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ

GİRİŞ

Ekrana «Merhaba Java» şeklinde bir mesajı 100 defa yazmak istediğinizi düşünelim.

Aşağıdaki komut satırını 100 kez yazmak sıkıcı olacaktır.

System.out.println("Merhaba Java!");

Bu problemi nasıl çözebiliriz?

AÇIK PROBLEM

Problem:

100
kez

```
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");
```

...

...

...

```
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");  
System.out.println("Merhaba Java!");
```

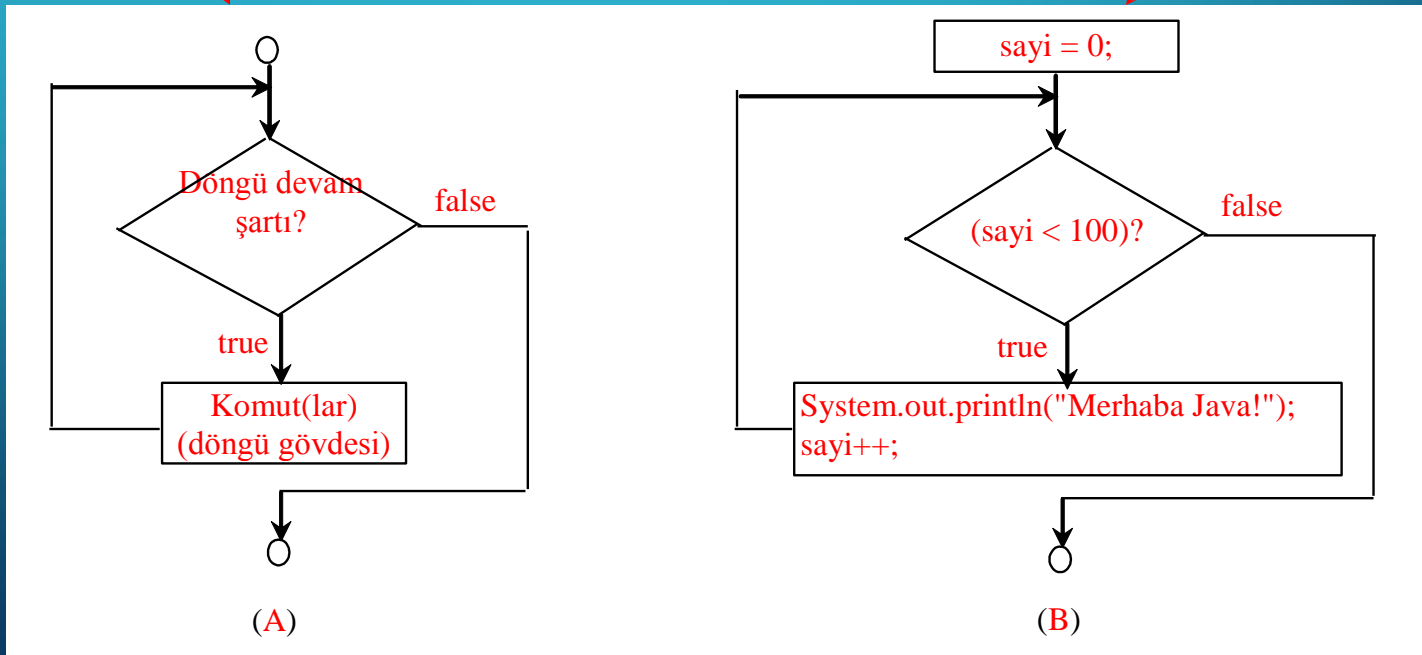
WHILE DÖNGÜLERİNİN TANIMLANMASI

```
int sayi = 0;  
while (sayi < 100) {  
    System.out.println("Merhaba Java");  
    sayi++;  
}
```

WHILE DÖNGÜSÜ AKIŞ ŞEMASI

```
while (Döngü devam şartı) {  
    // döngü-gövdesi;  
    Komutlar;  
}
```

```
int sayi, = 0;  
while (sayi < 100) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
    sayi++;  
}
```


WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

Sayac baslangici

```
int sayac = 0;
```

```
while (sayac < 2) {
```

```
    System.out.println("Merhaba Java!");
```

```
    sayac++;
```

```
}
```

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;
```

```
while (sayac < 2) {
```

```
    System.out.println("Merhaba Java!");
```

```
    sayac++;
```

```
}
```

(sayac < 2) true değeri alır

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;  
while (sayac < 2) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
    sayac++;  
}
```

Ekrana Merhaba Java yaz

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;  
while (sayac < 2) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
    sayac++;  
}
```

sayac degerini 1 arttır
sayac şimdi 1

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;

while (sayac < 2) {

    System.out.println("Merhaba Java!");
    sayac++;
}
```

(sayac < 2) halen doğru çünkü
sayac'ın değeri şu an 1

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;
while (sayac < 2) {
    System.out.println("Merhaba Java!");
    sayac++;
}
```

Ekrana Merhaba Java yaz

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;
while (sayac < 2) {
    System.out.println("Merhaba Java!");
    sayac++;
}
```

Sayacı 1 arttır
Sayac şimdi 2 değerini alır

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;
```

```
while (sayac < 2) {
```

```
    System.out.println("Merhaba Java!");
```

```
    sayac++;
```

```
}
```

(sayac < 2) false olur çünkü sayac şu anda 2 değerindedir.

WHILE DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int sayac = 0;
while (sayac < 2) {
    System.out.println("Merhaba Java!");
    sayac++;
}
```

Döngüden çık ve sonraki komutu yürüt.

WHILE : SAYAN DÖNGÜ ÖRNEĞİ

□Kullanıcı tarafından girilen 10 sayıyı toplayan program

```
int sonraki;  
//döngü başlangıcı  
int sayac = 1;  
int toplam =0;  
while(sayac <= 10) //döngü sonlandırma koşulu  
{ //döngü gövdesi  
    sonraki = giris.nextInt();  
    toplam = toplam + sonraki;  
    sayac++; // döngü sonlandırma sayacı  
}
```

WHILE: GÖZCÜ KONTROLLÜ DÖNGÜ ÖRNEĞİ

- sonraki gözcüdür
- döngü negatif bir sayı girilince sona erer

```
//Başlangıç
int sonraki = 0;
int toplam = 0;
while(sonraki >= 0) //sonlandırma şartı
{ //gövde
    toplam = toplam + sonraki;
    sonraki = giris.nextInt();
}
```


WHILE: MİNİMUM SIFIR TEKRAR

- birinci giriş değeri döngüden önce okunup test edildiği için *while* döngüsünün gövdesi hiç çalıştırılmayabilir

```
int sonraki;  
int toplam= 0;  
sonraki = giris.nextInt();  
while(sonraki >= 0)//sonlandırma şartı  
{ //Body  
    toplam = toplam + sonraki;  
    sonraki = giris.nextInt();  
}
```

- Eğer kullanıcının girdiği ilk numara negatif ise döngüye girilmez

WHILE ÖRNEK: EN BÜYÜK ORTAK BÖLEN

```
import java.util.Scanner;

public class Uygulama1{

    public static void main(String[] args) {

        Scanner klavye=new Scanner(System.in);

        System.out.println("Birinci sayıyı girin");

        int sayi1=klavye.nextInt();

        int sayi2=klavye.nextInt();

        int enbbolen=1,k=2;

        while(k<=sayi1 && k<=sayi2){

            if(sayi1%k==0 && sayi2%k==0)

                enbbolen=k;

            k++;

        }

        System.out.println("En büyük ortak Bölen = " + enbbolen);

    }

}
```

Birinci sayıyı girin
60
İkinci sayıyı girin
36
enbbolen = 12

WHILE ÖRNEK: EKRANDAN SIFIR GİRİLENE KADAR GİRİLEN SAYILARIN TOPLAMINI BULAN ÖRNEK

```
import java.util.Scanner;

public class Uygulama1{

    public static void main(String[] args) {

        Scanner klavye=new Scanner(System.in);

        int top=0;

        System.out.println("Sıfırdan farklı sayı girin");

        int sayi=klavye.nextInt();

        while(sayi!=0){

            top=top+sayi;

            System.out.println("Sayı girişi: çıkış için 0 girin");

            sayi=klavye.nextInt();

        }

        System.out.println("Toplam = " + top);

    }

}
```

```
Sıfırdan farklı sayı girin
5
Sayı girişi: çıkış için 0 girin
6
Sayı girişi: çıkış için 0 girin
7
Sayı girişi: çıkış için 0 girin
0
Toplam = 18
```

NOT

Bir döngü kontrolünde eşitlik karşılaştırması için noktalı sayı değerleri kullanmayınız. Noktalı sayı değerleri bazı değerlerin tahmini olduğundan bunların kullanılması yanlış sayma veya doğru olmayan sonuçlara yol açabilir. $1 + 0.9 + 0.8 + \dots + 0.1$ hesaplamak için aşağıdaki kodu düşünelim :

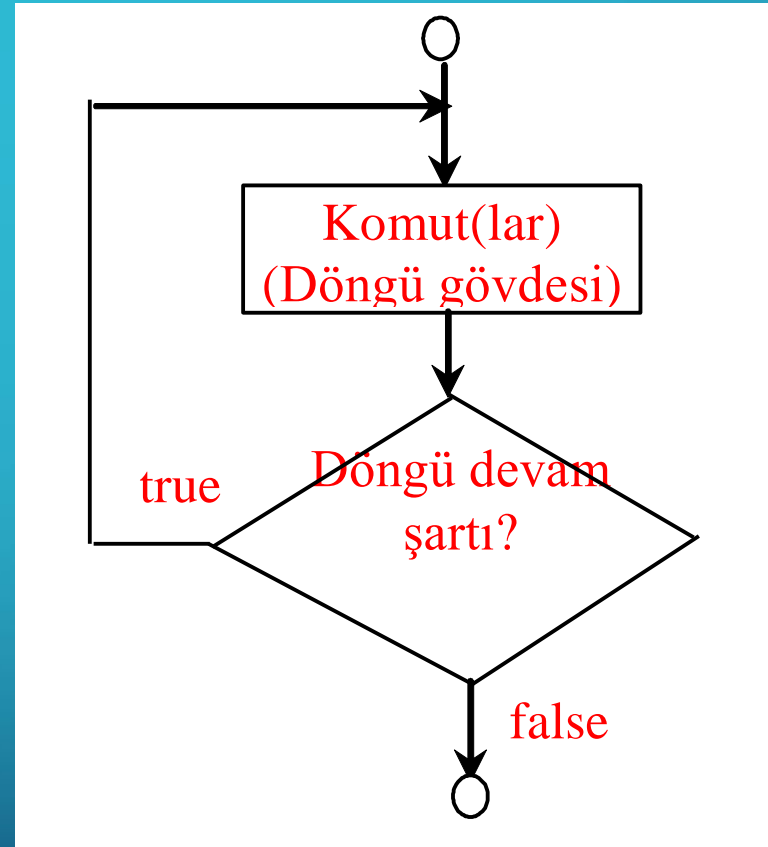
```
double item = 1; double sum = 0;
while (item != 0) { // No guarantee item will be 0
    sum += item;
    item -= 0.1;
}
```

```
System.out.println(sum);
```

item değişkeni 1 ile başlar ve her defasında 0.1 azaltılır. Döngü item 0 olunca sonlanır. Fakat item değişkeninin tam 0 olması garanti edilemez. Döngü görünüşte sonsuz olmasına rağmen aslında sonsuz bir döngüdür.

DO-WHILE DÖNGÜSÜ

```
do {  
    // Döngü gövdesi;  
    Komut(lar);  
} while (Döngü-devam-şartı);
```


DO-WHILE ÖRNEK

```
int sayac = 1;
int sayi = 5;
do //1'den 5'e kadar sayıları bir satırda göster
{
    System.out.print(sayac + " ");
    sayac++;
} while(sayac <= sayi);
```

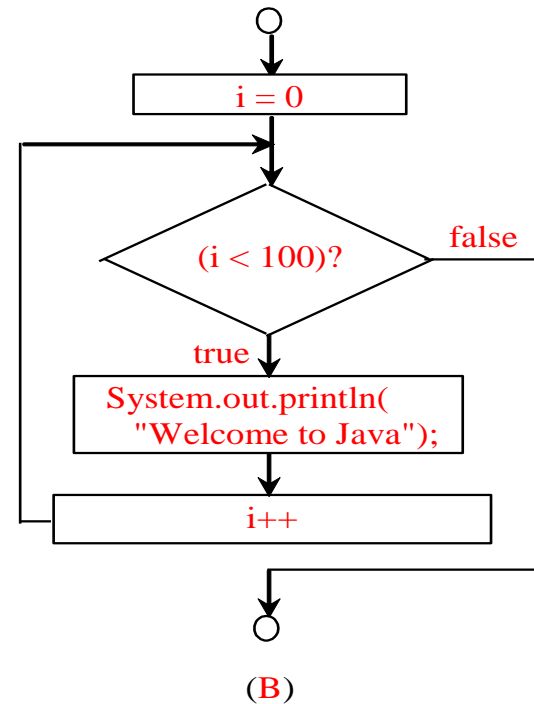
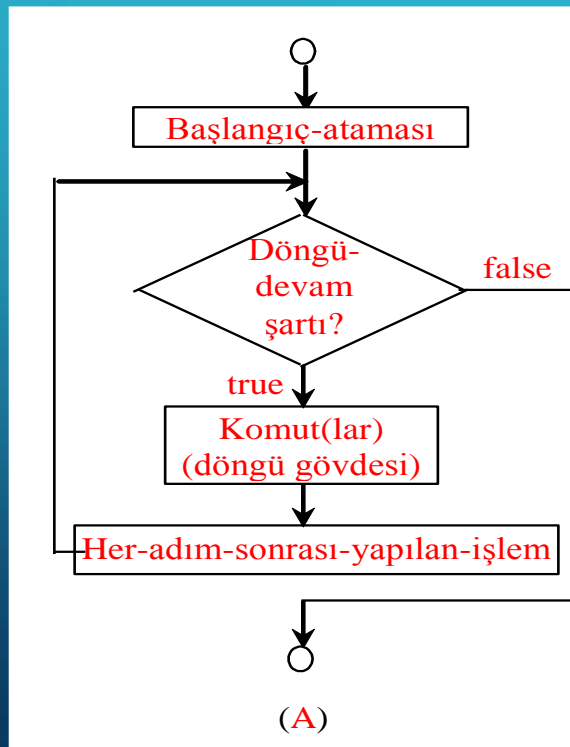
Çıktı:

1 2 3 4 5

FOR DÖNGÜLERİ

```
for (başlangıç-ataması;  
döngü-devam-şartı; her-  
adım-sonrası-yapılacak-  
işlem) {  
    // döngü gövdesi;  
    komut(lar);  
}
```

```
int i;  
for (i = 0; i < 100; i++) {  
    System.out.println(  
        "Merhaba Java!");  
}
```


FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println(  
        "Merhaba Java!");  
}
```

i değişkenini tanımla

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println(  
        "Merhaba Java!");  
}
```

Başlatıcıyı çalıştır
i değişkeni şimdi 0

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println( "Merhaba Java!");  
}
```

(i < 2) true
çünkü i = 0

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

Merhaba Java yaz

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

Ayarlama komutunu çalıştır
i = 1

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

($i < 2$) halen doğru
Çünkü $i = 1$

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

Merhaba Java yaz

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

Ayarlama komutunu çalıştır
i şimdi 2

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

($i < 2$) şartı false
çünkü $i = 2$

FOR DÖNGÜSÜ ÖRNEK

```
int i;  
for (i = 0; i < 2; i++) {  
    System.out.println("Merhaba Java!");  
}
```

Döngüden çık. Döngüden sonraki komutu çalıştır

FOR ÖRNEK

- 3den 1e kadar say

```
for(int sayac = 3; sayac >= 1; sayac--)  
{  
    System.out.print("T = " + sayac);  
    System.out.println("ve sayiyor");  
}
```

```
System.out.println("Son!");
```

Çıktı:

```
T = 3 ve sayiyor  
T = 2 ve sayiyor  
T = 1 ve sayiyor  
Son!
```

NOT

Bir for döngüsünde başlangıç-ataması sıfır veya daha çok virgül ile ayrılabilir. Aynı şekilde şart ve döngü sonrası işlem aşamaları da virgül ile ayrılabilir. Böylece aşağıdaki iki döngü kullanımı doğrudur.

```
for (int i = 1; i < 100; System.out.println(i++));
```

```
for (int i = 0, j = 0; (i + j < 10); i++, j++) {
```

```
    // döngü gövdesi
```

```
}
```

NOT

Bir for döngüsünde döngü-devam-şartı yazılmazsa, döngü sürekli doğru olur. Böylece aşağıdaki şekilde verilen sonsuz bir döngü oluşur. Bu döngü while ile de yapılabilir.

```
for ( ; ; ) {  
    // Döngü gövdesi  
}
```

(a)

Eşdeğer

```
while (true) {  
    // Döngü gövdesi  
}
```

(b)

DİKKAT

For döngüsünde döngü gövdesinden önce noktalı virgül koymak ortak bir hatadır.

Mantıksal
hata


```
for (int i=0; i<10; i++);  
{  
    System.out.println("i is " + i);  
}
```

DİKKAT

Benzer şekilde aşağıdaki döngü de yanlıştır :

```
int i=0;  
while (i < 10);  Mantıksal hata  
{  
    System.out.println("i is " + i);  
    i++;  
}
```

do-while döngüsünde ise aşağıdaki gibi döngü sonunda noktalı virgül koymak gerekir.

```
int i=0;  
do {  
    System.out.println("i is " + i);  
    i++;  
} while (i<10);  Doğru
```

HANGİ DÖNGÜ KULLANILMALI?

Döngü komutlarının üç formu vardır: while, do-while, ve for. Bu döngülerden özellikle for ve while birbirini yerine kullanılabilir. Örneğin aşağıda (a)'da verilen while (b)'deki gibi for ile yazılabilir.

```
while (döngü-devam-şartı) {  
    // Döngü gövdesi  
}
```

(a)

Eşdeğer

```
for ( ; döngü devam şartı; ) {  
    // Döngü gövdesi  
}
```

(b)

Bir for döngüsü aşağıda verilen şekilde while döngüsüne dönüştürülür.

```
for (başlangıç-ataması;  
     döngü-devam-şartı;  
     her-adım-sonrası-işlem) {  
    // Döngü gövdesi;  
}
```

(a)

Eşdeğer

```
Başlangıç-ataması;  
while (döngü-devam-şartı) {  
    // Döngü-gövdesi;  
    Her-adım-sonrası-işlem;  
}
```

(b)

İÇ İÇE DÖNGÜLER

- Bir döngü gövdesinde başka bir döngü de olmak üzere her çeşit komut olabilir.

```
for (satir = 0; satir < 4; satir++)
```

```
    for (yildiz = 0; yildiz < 5; yildiz ++)
```

```
        System.out.print('*');
```

```
    System.out.println();
```

Dış döngü
gövdesi

İç döngü
gövdesi

- Dış döngünün bir defa yürütülmesine karşılık, iç döngü 5 defa çalıştırılır.

Çıktı:

```
*****  
*****  
*****  
*****
```


ÖRNEK: ÇARPIM TABLOSU

```
import java.util.Scanner;
public class Uygulama1 {
    public static void main(String[] args) {
        int i,j;
        System.out.println("ÇARPIM TABLOSU");
        System.out.print(" ");
        for(i=1;i<=9;i++)
            System.out.printf("%4d", i );
        System.out.println("\n-----");
        for (int k = 1; k < 10; k++) {
            System.out.print(k+"|");
            for (int l = 1; l < 10; l++) {
                System.out.printf("%4d",k*l);
            }
            System.out.println("");
        }
    }
}
```

ÇARPIM TABLOSU									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81

DÖNGÜLERLE İLGİLİ ÖRNEKLER

- 1- For döngüsü kullanarak ekrana 5 defa BMU 111 yazdırın:

```
public static void main(String[] args) {  
    for (int i = 0; i < 5; i++) {  
        System.out.println("BMU 111");  
    }  
}
```

- 2- Yukarıdaki örneği bir sayaç kullanarak, while döngüsü ile yapın:

```
public static void main(String[] args) {  
    int sayac = 0;  
    while (sayac < 5){  
        System.out.println("BMU111");  
        sayac++;  
    }  
}
```

- 3- For döngüsü kullanarak 32-256 arasındaki ASCII karakterleri ekrana yazdırın:

```
public static void main(String[] args) {  
    for (int i = 32; i < 256; i++) {  
        char c = (char) i;  
        System.out.println(c);  
    }  
}
```

- 4- Aşağıdaki şekilleri iç içe for döngüleri ile elde edin:

a)

```
* * * *  
* * * *  
* * * *
```

```
public static void main(String[] args) {  
    int sayac = 0;  
    for (int i = 0; i < 3; i++) {  
        System.out.println("");  
        for (int j = 0; j < 4; j++) {  
            System.out.print("* ");  
            sayac++;  
        }  
    }  
}
```

b)

*

**

```
public static void main(String[] args) {  
    int sayac = 0;  
    for (int i = 0; i < 5; i++) {  
        for (int j = 0; j < i; j++) {  
            System.out.print("*");  
            sayac++;  
        }  
        System.out.println(" ");  
    }  
}
```

5- 0 ile 100 arasındaki sayıların toplamını for döngüsü kullanarak bulunuz:

```
public static void main(String[] args) {  
    int toplam = 0;  
    for (int i = 0; i <= 100; i++) {  
        toplam += i;  
    }  
    System.out.println("TOPLAM = " + toplam);  
}
```

6- Aynı örneği while döngüsü ile yazınız:

```
public static void main(String[] args) {  
    int toplam = 0, sayac=0;  
    while(sayac<=100){  
        toplam += sayac;  
        sayac++;  
    }  
    System.out.println("TOPLAM = " + toplam);  
}
```

7- 0 ile 100 arasındaki tek ve çift sayıların toplamalarını ayrı ayrı ekrana yazdıran bir program:

```
public static void main(String[] args) {  
    int sayac=0, tekSayac=0, ciftSayac=0;  
    while(sayac<=100){
```

```

        if(sayac%2==0)
            ciftSayac+=sayac;
        else
            tekSayac+=sayac;
        sayac++;
    }
    System.out.println("Tek sayılar toplamı = " + tekSayac +
        "\nÇift Sayılar toplamı = " + ciftSayac);
}

```

- 8- While döngüsü kullanarak 0 ile 1000 arasında kaç tane tek, kaç tane çift sayı olduğunu bulup ekrana yazdırınız:

```

public static void main(String[] args) {
    int sayac = 0, tekSayac = 0, ciftSayac = 0;
    while (sayac <= 1000) {
        if (sayac % 2 == 0) {
            ciftSayac ++;
        } else {
            tekSayac ++;
        }
        sayac++;
    }
    System.out.println("Tek sayıların adedi= " + tekSayac +
        "\nÇift sayıların adedi = " + ciftSayac);
}

```

- 9- For döngüsü kullanarak "Firat Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği" cümlesindeki a ve i harflerinin adedini bulan bir program yazınız:

```

public static void main(String[] args) {
    int iSayac = 0, aSayac = 0;
    String cumle = "Firat Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği";

    for (int i = 0; i < cumle.length(); i++) {
        char c = cumle.charAt(i);
        if (c == 'i') {
            iSayac++;
        }
        if (c == 'a') {
            aSayac++;
        }
    }
    System.out.println("iSayac = " + iSayac + "\naSayac = " + aSayac);
}

```

10- $\sum 3x^2 + 2x + 5$ denkleminin 0-100 arasındaki sonucunu bulun:

```
public static void main(String[] args) {  
    int sonuc = 0;  
    for (int x = 0; x < 100; x++) {  
        sonuc += 3 * (x*x) + 2 * x + 5;  
    }  
    System.out.println("sonuc = " + sonuc);  
}
```